יִשּׁוּעוֹת

שִׁנַּת הַקָּהָל

חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְאַב גִּימַטְרִיָּא יָבֹא וְרַחֲמֵיהוּ טָבָא

פָּרָשַׁת וָאֶתְחַנַּן • גִּלָּיוֹן 192 • ה'תשפ"ג

יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ "הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם" נְיוּ־יוֹרְק

לָמָּה לֹא לְהוֹסִיף וּמָתַי הַתּוֹסֶפֶת מְשֻׁבַּחַת?

מֵהַמִּצְוֹת בְּפָרָשָׁתֵנוּ – שֶׁלֹּא לְהוֹסִיף וְלֹא לִגְרֹעַ עַל הַמִּצְוֹת, בֵּין בַּכָּתוּב בְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וּבֵין מַה שֶׁקִּבַּלְנוּ בְּמָסֹרֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר (ד, א) "לֹא תֹסִפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם, וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם".

וְכָתַב הַחִנּוּךְ (מִצְוָה תנד) "מִשָּׁרְשֵׁי הַמִּצְוָה, כִּי הָאָדוֹן הַמְצַוֶּה אוֹתָנוּ עַל הַתּוֹרָה בָּרוּךְ הוּא בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, וְכָל מַעֲשָׂיו וְכָל צִוּוּיָו הֵם שְׁלֵמִים וְטוֹבִים, וְהַתּוֹסֶפֶת בָּהֶם – חֶסְרוֹן, וְכָל שֶׁכֵּן הַגְּרָעוֹן, זֶה דָּבָר בָּרוּר הוּא".

הֶסְבְּרִים נוֹסָפִים נֶאֱמְרוּ בַּסְּפָרִים בְּטַעַם הַדָּבָר, כְּגוֹן, שֶׁהַמּוֹסִיף בַּמִּצְוָה מַה שֶּׁלֹּא נִצְטַוָּה, מַרְאֶה שֶׁעֲבוֹדָתוֹ הִיא לְהַרְגֵּשׁוֹתָיו הָאִישִׁיּוּת שֶׁלּוֹ וְזוֹ לֹא עֲבוֹדַת הַשֵּׁם שֶׁדּוֹרֶשֶׁת צִיּוּת מֻחְלָט אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

הֶסְבֵּר נוֹסָף עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל לְמֶלֶךְ עָשִׁיר שֶׁבִּקֵּשׁ מֵאֶזְרָח שֶׁיַּגִּישׁ לוֹ כּוֹס קָפֶה, וְהָאֶזְרָח הִגִּישׁ לוֹ בְּנוֹסָף לְכּוֹס הַקָּפֶה גַּם שַׂקִּית קָפֶה, דַּעַת לְבוֹן נָקֵל שֶׁהַדָּבָר עָשׂוּי לְהִתְפָּרֵשׁ כִּזְלְזוּל בַּמֶּלֶךְ, שֶׁכֵּן לַמֶּלֶךְ לֹא חָסֵר קָפֶה וְעַל הָאֶזְרָח הָיָה לְהָבִין שֶׁכֵּיוָן שֶׁהַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ הִצִּיעַ לוֹ לְשָׁרְתוֹ. מַה שֶּׁכֵּן הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ אֶזְרָח כְּדֵי לְהַבִּיעַ אֶת אַהֲבָתוֹ לַמֶּלֶךְ, אִלּוּ הָיָה מַגִּישׁ אֶת הַקָּפֶה בְּמַגָּשׁ מְכֻבָּד וּמְעֻטָּר, בְּקִידָה וּבִמְאוֹר פָּנִים וְכָל כַּיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ גִּנּוּנֵי כָּבוֹד וִיקָר, כִּי אָז הָיָה אָכֵן הָיָה מוֹכִיחַ אֶת שִׂמְחָתוֹ וְאֶת הַכָּרַת הַטּוֹב לַמֶּלֶךְ עַל הַזְּכוּת שֶׁאִפְשֵׁר לוֹ לַעֲמוֹד לְפָנָיו וּלְשָׁרְתוֹ.

כֵּן הַדָּבָר בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹת, הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֵינוֹ זָקוּק לַמִּצְוֹת שֶׁלָּנוּ, וּמַטְרָתָם הִיא עֲבוּרֵנוּ, כְּדַרְכֵי בִּטּוּי לְאַהֲבָה, וּכְמַאֲמַר הַמִּשְׁנָה "רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת". וְלָכֵן בְּגוּף הַמִּצְוָה אֵין לְשַׁנּוֹת דָּבָר, אֲבָל בְּאֵיכוּת הַמִּצְוָה – כָּל הַמַּרְבֶּה הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח, וּכְכָל שֶׁמּוֹסִיף אַהֲבָה וְיִרְאָה וְשִׂמְחָה, הִתְאַמְּצוּת וּזְרִיזוּת וּשְׁאָר אֵיכוּיוֹת, כְּפִי שֶׁמָּנוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (רְאֵה בְּסֵפֶר חֲרֵדִים בְּסוֹף הַקַּדְּמָתוֹ), מִשְׁתַּבַּחַת הַמִּצְוָה שֶׁלּוֹ. וּכְפִי שֶׁבָּרוּר לְכָלָּנוּ, שֶׁאוֹתוֹ מִצְוָה שֶׁמְּקַיֵּם הַצַּדִּיק הִיא אוֹתָהּ מִצְוָה שֶׁמְּקַיֵּם הַיְּהוּדִי הָרָחוֹק בְּיוֹתֵר, וּבְכָל זֹאת הַהֶבְדֵּל בֵּין מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה לְבֵין אוֹתָהּ מִצְוָה מַמָּשׁ הַנַּעֲשֵׂית בְּכַוָּנָה וּבְרָצוֹן וּבְאֵיכוּת הִיא כִּרְחוֹק מִזְּרָח מִמַּעֲרָב.

הַנּוֹכֵל וְהַקַּמְצָן

וְדָבָר זֶה מִתְפָּרֵשׁ גַּם בְּהֶסְבֵּרוֹ הַיָּדוּעַ שֶׁל הַמַּגִּיד מִדּוּבְנָא בְּ"מִשְׁלֵי יַעֲקֹב" (בְּפָרָשָׁתֵנוּ אות שדמ) לְסִבַּת הָאִסּוּר לְהוֹסִיף בְּגוּף הַמִּצְוָה (וְנִבְיָא דְּבָרָיו בְּעִבּוּד וְהִרְחָבָה), וּמִתְבָּאֵר מִדְּבָרָיו שֶׁהָא בְּהָא תַּלְיָה – אָדָם שֶׁחָשׁ חִפְּשִׁי לְהוֹסִיף חֲלָקִים נוֹסָפִים בַּמִּצְוָה בְּהֶתְאֵם לְאַוַּת נַפְשׁוֹ כְּפִי דַּעְתּוֹ וְשִׂכְלוֹ, הִנֵּה, בְּעָתִיד, בְּהַגִּיעַ מִצְוָה שֶׁ'לֹּא תִסְתַּדֵּר' לְהַגְּיוֹן שֶׁלּוֹ, עָשׂוּ גַּם לִגְרֹעַ מִמֶּנָּה.

וּכְדַרְכּוֹ מַסְבִּיר אֶת הָעִנְיָן בְּמָשָׁל עַל נוֹכֵל הַכְּפָר שֶׁהָגָה רַעְיוֹן לְהַעֲרִים עַל הַקַּמְצָן שֶׁל הַכְּפָר וְלִגְזֹל מִמֶּנּוּ רְכוּשׁ יָקָר. בֹּקֶר אֶחָד דָּפַק בְּדַלְתּוֹ וּבִקֵּשׁ לְהַלְווֹת מִמֶּנּוּ צַלַּחַת כְּשׁוּטָה. הַקַּמְצָן הִזְעִיף פָּנִים, אַךְ בְּכָל זֹאת, הִלְוָה לוֹ, בִּתְקִוָּה שֶׁאוּלַי הַמַּעֲשֶׂה הַנֶּאֱצָל שֶׁל הַלְוָאַת צַלַּחַת שְׁלֵמָה תְּטַהֵר מְעַט אֶת שְׁמוֹ מִכְּנוּי הַקַּמְצָן שֶׁדָּבֵק בּוֹ. אַךְ בְּכָל זֹאת הִתְנָה אֶת הַהַלְוָאָה לְעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת. הַנּוֹכֵל הִסְכִּים לַתְּנַאי: בֶּטַח, אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַצַּלַּחַת רַק לְעֶרֶב. מָחָר הַצַּלַּחַת תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם. וְאָמְנָם מִיָּד לַמָּחֳרָת, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, שָׁב הַנּוֹכֵל כְּשִׂפְתוֹתָיו מְרַחֲשִׁים נִגּוּן עַלִּיז. מַדָּל טוֹב – קָרָא הַנּוֹכֵל בְּקוֹל רָם, מַגִּיעַ לְךָ מַדָּל טוֹב. תְּמַהּ הַקַּמְצָן: עַל מַה מַדָּל טוֹב? הַנּוֹכֵל הֶעֱנָה אֶת פִּיו בְּחִיּוּךְ צוֹפֵן סוֹד, וְהִגִּישׁ לְקַמְצָן אֶת הַצַּלַּחַת כְּשֶׁעָלֶיהָ צַלַּחַת נוֹסֶפֶת, קְטַנָּה וְשַׁבְרִירִית. הֵצִיץ הַקַּמְצָן בַּצַּלַּחַת הַקְּטַנָּה, וּלְחִלּוּפִין בְּפָנָיו שֶׁל הַנּוֹכֵל וּבִקֵּשׁ הַבְהָרוֹת. הַנּוֹכֵל סִפֵּר: אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה, לְאַחַר שֶׁהִשְׁתַּמַּשְׁתִּי בַּצַּלַּחַת, כְּשָׁעָה לְאַחַר מִכֵּן, וְהִנֵּה קוֹלוֹת גְּנִיחָה וַאֲנָחָה נִשְׁמְעוּ מֵהַמִּטְבָּח. מֵהַרְתִּי לִרְאוֹת מַה מִּתְרַחֵשׁ שָׁם, וְאַתָּה לֹא תַּאֲמִין... תִּינוֹק! צַלַּחַת קְטַנָּה הָיְתָה חֲבוּקָה בַּצַּלַּחַת הַגְּדוֹלָה. מִיָּד הֵבַנְתִּי... בְּשָׁעָה טוֹבָה וּמִצְלַחַת נוֹלְדָה לְךָ צַלַּחַת. מַדָּל טוֹב וּמַזָּל טוֹב. אִחוּלַי לְךָ שֶׁתְּגַדְּלָהּ וְתִרְוֶה מִמֶּנָּה מְלֹא חָפְנַיִם נַחַת. הִרְבֵּה שְׁאֵלוֹת הִתְרוֹצְצוּ בְּמוֹחוֹ שֶׁל הַקַּמְצָן, הָעִקָּרִית שֶׁבָּהֶם: הַאִם הָאִישׁ שֶׁלְּפָנָיו שָׁפוּי? מִמָּתַי צַלָּחוֹת מוֹלִידוֹת צַלָּחוֹת נוֹסָפוֹת? אַךְ הֶעְדִּיף לִשְׁתֹּק... כֵּן שָׁפוּי, לֹא שָׁפוּי, בִּשְׁבִיל מַה לְּהַרֹס... סָבַר וְקִבֵּל וְלִטֵּשׁ אֶת 'צַלַּחַת הַתִּינוֹקֶת', אָמַר תּוֹדָה וְנִבְלַע בְּבֵיתוֹ. אָמְנָם צַלַּחַת כְּזֹאת נִתֵּן לִרְכוּשׁ בַּחֲנוּת שֶׁל 'הַכֹּל בְּשֶׁקֶל' אֲבָל בִּשְׁבִיל קַמְצָן, צַלַּחַת בְּחִנָּם זֶה הַרְבֵּה מְאֹד...

כַּעֲבוֹר כַּמָּה יָמִים, שׁוּב הִתְדַּפֵּק הַנּוֹכֵל עַל בֵּיתוֹ שֶׁל הַקַּמְצָן. מַה תְּבַקֵּשׁ? – שָׁאַל הַקַּמְצָן, שׁוּב צַלַּחַת? לָאו דַּוְקָא – אָמַר הַנּוֹכֵל, הָעֶרֶב יָבוֹא לִבְקָרֵנִי יָדִיד מִשֶּׁכְּבָר הַיָּמִים. הָאִישׁ דָּתִי אָדוּק וּבִרְצוֹנִי לַעֲשׂוֹת עָלָיו רֹשֶׁם, וְלָכֵן הַפַּעַם אֲנִי זָקוּק לִגְבִיעַ קִדּוּשׁ וּבְכָךְ לְהַרְאוֹת לוֹ שֶׁאֲנִי עֲדַיִן שׁוֹמֵר מְסֹרָת... גְּבִיעַ קִדּוּשׁ? – חָשַׁב הַקַּמְצָן, זֶה לֹא מְעַט. אָמְנָם הָאִישׁ הַזֶּה מָלֵא בְּהַפְתָּעוֹת, אַךְ מִי יוֹדֵעַ... וְאָז נִזְכַּר שֶׁבְּאַרְגֵּז הַגְּרוּטָאוֹת שֶׁבַּמַּחְסָן יֵשׁ גְּבִיעַ בַּרְזֶל שֶׁכְּבָר הֶעֱלָתָה חֲלוּדָה. חַכֵּה רֶגַע – אָמַר לַנּוֹכֵל, אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁאוּכַל לִרְצוֹתְךָ. כַּעֲבוֹר כַּמָּה רְגָעִים שָׁב עִם הַגְּבִיעַ הֶחָלוּד. זֶה יִסְפֵּק אוֹתְךָ? – שָׁאַל. מְצָיָן, קָרָא הַנּוֹכֵל, תָּבִין, אֵינֶנִּי מִתְכַּוֵּן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק בִּשְׁבִיל הָרֹשֶׁם, כְּפִי שֶׁאָמַרְתִּי... הַקַּמְצָן חִיֵּךְ: וְגַם כְּפִי שֶׁאָמַרְתִּי אֲנִי לְךָ אָז, הַהַלְוָאָה הִיא רַק לְ... הַנּוֹכֵל הִפְסִיק אֶת דְּבָרָיו, בֶּטַח, אֲנִי זוֹכֵר טוֹב, לֹא יְאֻחַר מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת. אָכֵן כָּךְ, אֵישַׁר הַקַּמְצָן וְנִפְרַד מֵהַנּוֹכֵל בִּלְבָבִיּוּת.

לְמָחֳרַת בַּשָּׁעָה הַיְעוּדָה הִמְתִּין הֶעָשִׁיר בְּקֹצֶר רוּחַ

מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ

"זֶרַע שִׁמְשׁוֹן"

לְרַבִּי שִׁמְשׁוֹן חַיִּים נַחֲמָנִי זִיעֵ"א

"וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ כִּי נִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת", מַהוּ "וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ". וְיֵשׁ לוֹמַר שֶׁהַכָּתוּב אוֹמֵר "וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי", "וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ וכו'", וְאִם חַ"ו לֹא נִשְׁמַע אֶל מִצְוֹתָיו "וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וכו'". וְאִם כֵּן אִם נִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו נַעֲשֶׂה צְדָקָה לְעַצְמֵנוּ, כִּי אָז יִהְיוּ לָנוּ מְזוֹנוֹתֵינוּ, מָה שֶׁאֵין כֵּן אִם חַ"ו לֹא נִשְׁמָע.

וְעוֹד אֶפְשָׁר שֶׁבָּא לִרְמֹז לְמַאי דְּאָמְרִינַן בַּפֶּרֶק ד' דִּכְתוּבוֹת "אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט עֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת", "הוֹן וָעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד", חַד אָמַר זֶה הַלּוֹמֵד תּוֹרָה וּמְלַמְּדָהּ וכו', וְכֵן אָמְרוּ זַ"ל עַל פָּסוּק "רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי ה'" – "מָה אֲנִי בְּחִנָּם אַף אַתֶּם בְּחִנָּם" וּמִי שֶׁמְּלַמֵּד תּוֹרָה לַאֲחֵרִים צְדָקָה תְּחַשֵּׁב לוֹ, וְזֶהוּ "וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ" וְאֵימָתַי יִהְיֶה זֶה "כִּי נִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת" וכו' כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ בְּחִנָּם אַף אָנוּ בְּחִנָּם.

וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר דְּהָתָם נַמִּי אַמְרִינָן "אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט עֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת" וְכִי אֶפְשָׁר לָאָדָם לַעֲשׂוֹת צְדָקָה בְּכָל עֵת, אֶלָּא זֶה הַזָּן בָּנָיו וּבְנוֹתָיו כְּשֶׁהֵם קְטַנִּים וּפֵרֵשׁ רַשִּׁ"י זַ"ל שֶׁתָּמִיד יוֹם וְלַיְלָה הֵם עָלָיו וְהִיא צְדָקָה שֶׁאֵין עָלָיו חִיּוּב בָּהֶם, וְלָכֵן אָמַר הַכָּתוּב כְּשֶׁאָנוּ עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם נִהְיֶה כְּמוֹ בָּנִים הַסְּמוּכִים עַל שֻׁלְחָן אֲבִיהֶם דְּאָנוּ כְּמוֹ קְטַנִּים, דְּגָדוֹל הַסּוֹמֵךְ עַל שֻׁלְחָן אָבִיו מִקְּרֵי קָטָן, וְעוֹד דְּגָדוֹל וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּמִילֵי דְּאָבוּהּ קָטָן קְרֵי לֵיהּ, וְאַף אָנוּ אֵין אָנוּ יוֹדְעִים בְּמִילֵי דִּקְדֻשָּׁה בְּלוּם, דַּאֲמַר רַבִּי מֵאִיר בְּפֶרֶק קָמָא דִּבְרָכוֹת "וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן" אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חָנוּן וכו', עַל דֶּרֶךְ זֶה יֵשׁ צַדִּיק וְטוֹב לוֹ צַדִּיק וְרַע לוֹ.

עַל זֶה פֵּרֵשׁ קְרָא? הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם וְלֹא לְמָחָר לַעֲשׂוֹתָם. הַטַּעַם עַל זֶה הוּא כִּי עִקַּר קִיּוּם הַמִּצְוֹת הוּא לְבָרֵר הַטּוֹב מֵהָרַע וְהָעוֹלָם הַבָּא נִקְרָא שַׁבָּת וְהַבּוֹרֵר בְּשַׁבָּת חַיָּב חַטָּאת, הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהֵם יְמֵי הַחוֹל מִצְוָה לְבָרֵר כָּל מָה שֶׁצָּרִיךְ לְיוֹם הַשַּׁבָּת וְכִי הֵיכִי דְּעִיקַּר דֶּרֶךְ הַבֵּרוּר הוּא בִּכְלִי כָּךְ עִקַּר הַבֵּרוּר נַעֲשֶׂה ע"י הַתּוֹרָה שֶׁהָיְתָה כְּלִי אֻמָּנוּתוֹ שֶׁל הַקָּבָ"ה בִּבְרִיאַת הָעוֹלָם.

לְיַד הַפֶּתַח. שְׁרִיקוֹתָיו שֶׁל הַנּוֹכֵל הֶחְסִירוּ בּוֹ פְּעִימָה... וּמִהֵר לִפְתּוֹחַ אֶת הַדֶּלֶת. הַנּוֹכֵל מָסַר בְּיָדוֹ אֶת הַגְּבִיעַ וְאַגַּב כָּךְ אָמַר בְּגִיל: מַזָּל טוֹב וּמַזָּל טוֹב. מִסְתַּבֵּר שֶׁהַגְּבִיעַ שֶׁלְּךָ הָיְתָה מְעֻבֶּרֶת וְעַתָּה נוֹלַד לְךָ גְּבִיעַ קָטָן. וְהֵיכָן הוּא הַנּוֹלָד? שְׁאַל הַקַּמְצָן 'בַּהֲבָנָה'. תֵּן עֵינֶיךָ בַּגְּבִיעַ – אָמַר הַנּוֹכֵל בְּרִצִינוּת. וְאָמְנָם בִּפְנִים נָח אֶצְבָּעוֹן שֶׁל חַיָּטִים, זֶהָ לַחֹמֶר מִמֶּנּוּ נַעֲשָׂה הַגְּבִיעַ. הַקַּמְצָן סָבַר וְקִבֵּל וְהִנֵּהוּ בְּרֹאשׁוֹ בַּהֲבָנָה. לְאַחַר שֶׁהִרְעִיף הַנּוֹכֵל אִחוּלִים, סָב עַל עִקְּבוֹתָיו, מוֹתִיר אֶת הַנּוֹכֵל תָּמֵהַּ וּמְהַרְהֵר: הָאִישׁ הַזֶּה מְלֵא בְּנִסִּים... אוּלַי בְּכָל זֹאת עָשִׂיתִי טָעוּת שֶׁלֹּא לְרִיתִי לוֹ אֶת גְּבִיעַ הַכֶּסֶף וּבְכָךְ הָיְתָה הַגְּבִיעַ יוֹלֶדֶת תִּינוֹק מֵחֹמֶר מְשֻׁבָּח יוֹתֵר... הַדָּבָר חָזַר עַל עַצְמוֹ מִידֵי כַּמָּה יָמִים, פַּעַם מַגֶּבֶת שֶׁהוֹלִידָה מִטְפַּחַת אַף, וַאֲפִילוּ כַּף מִנִּירוֹסְטָה שֶׁהוֹלִידָה בְּמַזָּל טוֹב תְּאוֹמִים – שְׁתֵּי כַּפִּיּוֹת קְטַנּוֹת וַחֲמוּדוֹת, דּוֹמוֹת זוֹ לְזוֹ כִּשְׁתֵּי טִפּוֹת מַיִם... וְכֵן עַל זֶה הַדֶּרֶךְ, בִּבְחִינַת מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, עַד לְאַחֲרוֹנָה שֶׁהָיָה פֶּלֶא וְהַפְלֵא: עָצִיץ שֶׁהוֹלִיד שִׁשִּׁיָּה שֶׁל עָצִיצוֹנִים קְטַנִּים וַחֲמוּדִים. וְתָמִיד הַקַּמְצָן סָבַר וְקִבֵּל...

כְּשֶׁבּוּעַ לְאַחַר לִידַת הָעָצִיצוֹנִים, בָּא הַנּוֹכֵל לְבֵית הַקַּמְצָן וּבִקֵּשׁ לְהַלְווֹת מִמֶּנּוּ אֶת מְנוֹרַת הַכֶּסֶף הַיָּפָה שֶׁלּוֹ, בַּעֲלַת שִׁשָּׁה קָנִים. רַק לְעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת. הַקַּמְצָן שֶׁאָהַב אֶת הָעֵסֶק הֶחָדָשׁ, כְּבָר לֹא חָשַׁד בִּמְאוּמָה. הוּא נִגַּשׁ לַכַּסֶּפֶת וְהִגִּישׁ אֶת מְנוֹרַת הַכֶּסֶף הַמְּהֻדֶּרֶת לַנּוֹכֵל.

לְמָחֳרַת הִמְתִּין הַקַּמְצָן בְּקֹצֶר רוּחַ לְהַחְזָרַת הַמְּנוֹרָה הַיְקָרָה, בְּתִקְוָה שֶׁיִּצְטָרְפוּ אֵלֶיהָ צֶאֱצָאִים חֲדָשִׁים שֶׁל מְנוֹרוֹת כֶּסֶף קְטַנּוֹת שֶׁיּוֹסִיפוּ אוֹר בַּבַּיִת... אַךְ הַנּוֹכֵל לֹא בָּא. הַקַּמְצָן הִתְחִיל לַחְשֹׁד וּמִהֵר לְבֵיתוֹ שֶׁל הַנּוֹכֵל. שָׁם מָצָא אוֹתוֹ יוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ וּמְמָרֵר בְּבֶכִי. מַה קָּרָה, וְהֵיכָן מְנוֹרַת הַכֶּסֶף שֶׁלִּי? הַנּוֹכֵל הֵרִים אֶת רֹאשׁוֹ וְאָמַר בְּמַנְגִּינָה עֲצוּבָה שֶׁל 'וְכֵלִים מִכֵּלִים שׁוֹנִים' [עַל דֶּרֶךְ הַנָּהוּג בִּ'קְצָת קְהִלּוֹת'] עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם...

תַּפְסִיק לְבַלְבֵּל אֶת הַמֹּחַ, הֵיכָן מְנוֹרַת הַכֶּסֶף? אָמַרְתִּי לְךָ כְּבָר, מְנוֹרַת הַכֶּסֶף שֶׁבְּקָה חַיִּים לְכָל חַי. יְהִי זִכְרָהּ בָּרוּךְ. זַעַם מָהוּל בִּכְאֵב הֵצִיף אֶת הַקַּמְצָן: אַתָּה מְשַׁטֶּה בִּי, מִמָּתַי מְנוֹרָה מֵתָה? הֵשִׁיב לוֹ הַנּוֹכֵל: וּמִמָּתַי כֵּלִים מוֹלִידִים? אָז סָבַרְתָּ וְקִבַּלְתָּ אֶת הַלֵּידָה, גַּם כְּעֵת סְבוֹר וְקַבֵּל אֶת הַ'פְּטִירָה'...

וְהַנִּמְשָׁל, אָדָם שֶׁלְּפִי דַּעְתּוֹ יָכוֹל לְהוֹסִיף, הוּא גַּם יָכוֹל לִגְרֹעַ. וְכִלְשׁוֹן הַ"מִּשְׁלֵי יַעֲקֹב", "כִּי הַמּוֹסִיף בַּמִּצְוָה אוֹמֵר כִּי הַמִּצְוָה הָרָה וְיָלְדָה. וְאַחַר כָּךְ כַּאֲשֶׁר תָּבוֹא לְיָדוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה וִיקָרָה, תַּחְבּוּלוֹת יַעֲשֶׂה וְיֹאמַר כִּי מֵתָה. וְאֵין זֶה זָר אֶצְלוֹ" וְכוּ'.

הַמִּצְוָה וְהָעוֹלָם

וְנִרְאֶה לְהַסְבִּיר בְּאֹפֶן נוֹסָף אֶת הַסַּכָּנָה שֶׁבְּהוֹסָפָה בְּגוּף מִצְוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. וְנַקְדִּים מִדִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל [עַיֵּן בְּרֵאשִׁית רַבָּה (א, א); זֹהַר הַקָּדוֹשׁ תּוֹלְדוֹת (קלד ע"א) וּתְרוּמָה (קסא ע"א) וְעוֹד] שֶׁהַתּוֹרָה הִיא הַתַּבְנִית שֶׁל הָעוֹלָם. וְעַל פִּיהָ בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֶת הָעוֹלָם. וּמַשְׁמַע (עַיֵּן בְּרֵאשִׁית רַבָּה שָׁם) שֶׁכְּדֶרֶךְ שֶׁלִּפְנֵי הַבִּנְיָה בְּפֹעַל, מְצַיֵּר הַמְּהַנְדֵּס אֶת צוּרַת הַבִּנְיָן וּמְבוֹאָיו, וְעַל פִּי הַתַּכְנִית שֶׁלְּפָנָיו הוּא בּוֹנֶה אֶת הַבִּנְיָן, כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ לִפְנֵי שֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם הִכְתִּיב אֶת הַתּוֹרָה כִּיצַד יִתְנַהֵל הָעוֹלָם.

עוֹד נַקְדִּים מִדִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁהַבְּרִיאָה נוֹצְרָה בְּדִין וְכֵינָן שֶׁרָאָה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּהְיוּ חוֹטְאִים שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לַעֲמוֹד בְּהַנְהָגַת הַדִּין, שֹׁתֵף עִם הַדִּין אֶת מִדַּת הָרַחֲמִים. וְהַהֶסְבֵּר בְּזֶה נִרְאֶה לוֹמַר, שֶׁעָצָם כָּל בְּרִיאָה וִיצִירָה חִיֶּבֶת לִהְיוֹת בִּגְבוּלוֹת שֶׁל דִּין; לְדֻגְמָה, עֲשִׂיַּת בֶּגֶד מְחַיֶּבֶת מִדּוֹת מַתְאִימוֹת בְּדִיּוּק לְלוֹבֵשׁ, כָּל תּוֹסֶפֶת חֶסֶד בַּבֶּגֶד, תְּקַלְקֵל אֶת צוּרָתוֹ. וּבְכָל זֹאת יֵשׁ מָקוֹם גַּם לְרַחֲמִים, וְזֶה בָּא לִידֵי בִּטּוּי בְּתוֹסֶפֶת בַּד בַּכְּפָלִים, שֶׁאֵינוֹ מְגִבֶּל וְגַם אֵינוֹ מַשְׁפִּיעַ עַל צוּרַת הַבֶּגֶד וְכָל תַּכְלִיתוֹ שֶׁאִם וְכַאֲשֶׁר הַבֶּגֶד יִתְקַלְקֵל, נִתַּן יְהֵא לָקַחַת מֵחֲלָקִים אֵלּוּ וּלְהַשְׁלִים לַבֶּגֶד. וּבְזֶה נִרְאֶה לְהַסְבִּיר אֶת מִדַּת הָרַחֲמִים שֶׁבַּדִּין, שֶׁנּוֹתֵן סִכּוּי לָרָשָׁע לְתַקֵּן אֶת מַה שֶׁקִּלְקֵל. [וְלֹא רַק בַּבְּרִיאָה שֶׁבְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, אֶלָּא קִיּוּם כָּל חֹמֶר דּוֹרֵשׁ דִּיּוּק בִּיסוֹדוֹתָיו. וְכַאֲשֶׁר גּוֹבֵר אוֹ פּוֹחֵת יְסוֹד אֶחָד עַל הַיְסוֹדוֹת הָאֲחֵרִים מִתְכַּלֶּה הַחֹמֶר. וְדֶרֶךְ אַגַּב, עַל דֶּרֶךְ זֶה מַסְבִּירִים אֶת בִּרְכַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְפִינְחָס עָלָיו הַשָּׁלוֹם (בַּמִּדְבָּר כה, יב) "הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם", שֶׁכָּל הַיְסוֹדוֹת שֶׁבּוֹ יִהְיוּ יַצִּיבִים וּמְדֻיָּקִים, וְלָכֵן לֹא יָבוֹא עָלָיו חֹלִי אוֹ מָוֶת (עַיֵּן סִפּוּרֵנוּ שָׁם), שֶׁגְּרַם מֵהִתְגַּבְּרוּת אוֹ מִמִּעוּט הַיְסוֹדוֹת.]

וּמִכְּלָל הַדְּבָרִים נִלְמָד עַל הַדִּיּוּק בַּבְּרִיאָה, וְכֵינָן שֶׁהַתּוֹרָה הִיא הַתַּבְנִית שֶׁל הָעוֹלָם, כָּךְ מִצְוֹתֶיהָ מְדֻיָּקִים, וְכָל תּוֹסֶפֶת אוֹ חֶסְרוֹן, מְשַׁבֵּשׁ אֶת הַתַּבְנִית שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

אָמְנָם כְּפִי שֶׁהֵעַרְנוּ, בְּאֵיכוּת הַמִּצְוָה רָאוּי לְהוֹסִיף עוֹד וְעוֹד וּכְכָל שֶׁמְּהַדֵּר מַגְדִּיל אֶת שְׂכָרוֹ. וּכְשֵׁם שֶׁהָרַחֲמִים אֵינָם מְשַׁנִּים אֶת הַדִּיּוּק שֶׁבַּדִּין, אֶלָּא נוֹתְנִים הִזְדַּמְּנוּת לְשַׁפֵּר אֶת הַקַּיָּם וּלְתַקֵּן אֶת הַטָּעוּן תִּקּוּן, כָּךְ אֵיכוּת הַמִּצְוָה שֶׁאֵינָהּ מוֹסִיפָה עַל גּוּף הַמִּצְוָה אֶלָּא מַעֲצִימָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה מַמָּשׁ. וְהֵבֵאנוּ בֶּעָבָר שֶׁעַל אַף שֶׁשְּׂכַר הַמִּצְוֹת עַצְמָם נִתַּן רַק בָּעוֹלָם הַבָּא וְלֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה, בַּאֲשֶׁר לְתוֹסֶפֶת הָאֵיכוּת בְּקִיּוּם הַמִּצְוָה מְקַבְּלִים גַּם שָׂכָר בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאוּלַי עַל דֶּרֶךְ הָאָמוּר אֶפְשָׁר לוֹמַר, שֶׁהַמִּצְוָה עַצְמָהּ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת הַדִּין שֶׁבַּבְּרִיאָה, הַשָּׂכָר הוּא רַק בָּעוֹלָם הַבָּא, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה לְעָמָל וְלֹא לִמְנוּחָה. אָמְנָם תּוֹסֶפֶת הַמִּצְוָה הִיא כְּרַחֲמִים שֶׁבַּבְּרִיאָה, וְלָכֵן נוֹתְנִים לוֹ גַּם שָׂכָר בָּעוֹלָם הַזֶּה.

וִיהִיוּ הַדְּבָרִים וְהַתּוֹעֶלֶת מֵהֶם לְעִלּוּי נִשְׁמַת מָרַת אִמִּי שׁוֹשַׁנָּה בַּת טוֹבָה עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם הכ"מ, רוּחַ הַשֵּׁם תְּנִיחֶנָּה בְּגַן עֵדֶן עִם שְׁאָר מְנוּחֵי יִשְׂרָאֵל. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

משיחות המגידים שליט"א

הגיש מ.ש. אליהו ש. (טל' 050.4125671)

שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ

שַׁבָּת נַחֲמוּ כּוֹלֵל כָּל הַנֶּחָמוֹת

עַיֵּן "פִּרְי צַדִּיק" (וָאֶתְחַנַּן אות י), שֶׁלְּכֵן רַק **שַׁבָּת זוֹ נִקְרֵאת עַל שֵׁם הַהַפְטָרָה – "שַׁבָּת נַחֲמוּ"** וְלֹא שְׁאָר שַׁבְּתוֹת דְּנֶחָמְתָא כִּי **שַׁבָּת נַחֲמוּ כּוֹלֵל כָּל הַנֶּחָמוֹת.** עַיֵּן שָׁם עוֹד בְּמַעֲלַת שַׁבָּת זוֹ.

וְכָתַב בְּסֵפֶר "יוֹסֵף אֹמֵץ" (אות' תתצ"ג ותתצ"ד) שֶׁמִּשַּׁבָּת נַחֲמוּ וְעַד שַׁבָּת שׁוּבָה **יִזְכּוֹר לְנֶחָמָה.** וּבְשַׁבָּת נַחֲמוּ **יַרְבֶּה בְּפִיּוּט וְזִמְרָה וּלְהִתְעַנֵּג בּוֹ יוֹתֵר מִבְּשְׁאָר שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה וּמִצְוָה לַעֲשׂוֹתוֹ כְּיוֹם טוֹב.** וְכֵן מוּבָא בִּדְרָשׁוֹת אִבֶּן שׁוּעֵיב. וּמַה גַּם שֶׁקּוֹרִין בְּשַׁבָּת זוֹ עֶשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת – קַבָּלַת הַתּוֹרָה מִשְּׂמְחָה וּפוֹרְקִים מֵעָלָיו עֹל מַלְכוּת וְדֶרֶךְ אֶרֶץ.

וְנִזְכֶּה לְגֵאֻלָּה בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

נִפְלָאוֹת הַבּוֹרֵא יִת"ש — מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה' כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ

כֵּיצַד אֹרֶךְ הַזָּנָב בָּא לְשִׁמּוּשׁ בְּבַעֲלֵי הַחַיִּים?

בַּעֲלֵי חַיִּים גְּמִישִׁים בְּאֶבְרֵיהֶם, עָשָׂה לָהֶם הַבּוֹרֵא יִת"ש זָנָב קָצָר. וְאִלּוּ לְגֻדּוֹלִים וְהָרְחָבִים, שֶׁמִּשּׁוּם כָּךְ חֵלֶק מֵאִבְרֵיהֶם אֵינָם גְּמִישִׁים, עָשָׂה לָהֶם הַבּוֹרֵא יִת"ש זָנָב אָרוֹךְ; לְדֻגְמָה, הַפָּרָה שֶׁהִיא רְחָבָה, לֹא יַסְפִּיקוּ קַרְנֶיהָ הַקְּצָרוֹת [יַחֲסִית לְגוּפָהּ] וְהַכְּפוּפוֹת כְּדֵי לְגָרֵשׁ אֶת זְבוּבִים וְטוֹרְדָנִים, לָכֵן עָשָׂה הַבּוֹרֵא יִת"ש זָנָב אָרוֹךְ שֶׁיַּגִּיעַ לַמְּקוֹמוֹת שֶׁהַקְּרָנַיִם לֹא יַגִּיעוּ. וְנַהֲפוֹךְ הוּא בְּעִזִּים, שֶׁקַּרְנֵיהֶם מְחֻדָּדוֹת, צַוָּארָם אָרוֹךְ וְגוּפָם גָּמִישׁ – זְנָבָם קָצָר [וְזָנָב אָרוֹךְ יַכְבִּיד עַל תְּנוּעָתָם]. (עַל פִּי סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן תקפט)

עוֹד מוּבָא שָׁם [אַחֲרֵי כּוֹתְבוֹ מִתּוֹעֲלִיּוֹת הַזָּנָב הָאָרֹךְ] "...הֲרֵי אִם יַחְתּוֹךְ אָדָם זָנָב בְּהֵמָה וְהוּא סָבוּר לֹא עָשִׂיתִי צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, הֲרֵי גּוֹרֵם צַעַר לַבְּהֵמָה שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְתַקֵּן עוֹד לַעֲזוֹר מִן הַזְּבוּבִים".

סְגֻלָּה — סְגֻלּוֹת לְעַם סְגֻלָּה ∴ יְשׁוּעוֹת לְעַם נוֹשַׁע בַּה'

סְגֻלּוֹת חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב

אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לֹא הָיוּ **יָמִים טוֹבִים** לְיִשְׂרָאֵל **כַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר** בְּאָב וּכְיוֹם הַכִּפּוּרִים.

וּמוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים כִּי מִט"ו **בְּאָב** עַד כ"ה **בֶּאֱלוּל** הֵם **אַרְבָּעִים יְמֵי הָעִבּוּר** וְאָז נִבְרָא בּוֹ הָעוֹלָם, **וּמְסֻגָּל בַּיָּמִים הַלָּלוּ לְהִתְפַּלֵּל שֶׁיִּתְעַלֶּה מַזָּלוֹ. כִּי מֵחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב אָב מַזָּל יִשְׂרָאֵל גּוֹבֵר.** וְהוּא **יוֹם מְחִילַת עֲוֹנוֹת** כְּיוֹם הַכִּפּוּרִים **שֶׁבּוֹ תְּשׁוּבָה מִשֻּׂמְחָה.** וְלָכֵן חוֹלוֹת בַּכְּרָמִים לְשׁוֹן מָחוֹל לַצַּדִּיקִים. וְרָמוּז שֶׁהֵם יְמֵי רָצוֹן גְּדוֹלִים בַּפָּסוּק "מֵחוֹטֵב עֵצֶיךָ" – הוּא **יוֹם ט"ו שֶׁפָּסְקוּ לִכְרוֹת עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה,** "עַד שׁוֹאֵב מֵימֶךָ" – הוּא **יוֹם הוֹשַׁעְנָא רַבָּה שֶׁבּוֹ נִסּוּךְ הַמַּיִם** וְהֵם ס"ח יוֹם **כְּמִנְיַן חַיִּים** שֶׁבְּמֻהֲלָכָם עָלָה מֹשֶׁה רַבֵּינוּ ע"ה לַמָּרוֹם.

וְאָמְרוּ חֲז"ל בְּמַסֶּכֶת תַּעֲנִית שֶׁמִּיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב, צָרִיךְ לְהוֹסִיף בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְנָהֲגוּ בְּהַרְבֵּה קְהִלּוֹת לְהַתְחִיל מִיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב בִּלְמוּד תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וּלְסַיְּמוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים..

להצלחת יונה בן בנימין • ענבל בת דבורה **לרפואת** מלכה בת מארי ורחמונה • שלום בן אסתר • נועם בן דוד • דבורה בלומה בת פרניה • שלמה בן יצחק **ם לזיווג הגון** עמרם בן סוניה • אברהם בן רחל • אברהם דוד בן חנה חנינה • אליהו מכלוף בן הרב הגאון יוסף חיים

לעילוי נשמת יקות רוזה בת זימול עזיזה ע"ה. נעמי בת שמחה חיה ע"ה. פליסיה בת מרים ע"ה. נתנאל יאיר בן הרב ניסים.

נִתַּן לְהוֹרִיד בְּאַתַּר בֵּית הַכְּנֶסֶת www.hv5t.org **לְתְרוּמוֹת וְהַנְצָחוֹת** info@hv5t.org **אֶפְרַיִם זְרַחְיָה עוֹבַדְיָה** הי"ו טל' 3475998229. **לְתְגוּבוֹת, הֶעָרוֹת וּלְקַבָּלַת הַגִּלָּיוֹן בְּאִימֵיל** mas819514@gmail.com